

Hij deelt verder mede, dat alle afdeelingen vertegenwoordigd zijn.

Thans komt aan de orde de behandeling van het Jaarverslag en terzelfder tijd het voorstel-Bussum, met amendementen, luidende:

Voorstel-Bussum. De Partij spreke zich bij elken strijd van niet bij het N. V. V. aangesloten organisaties uit over het al of niet verleenen van steun.

Amend.-Utrecht. Dit voorstel te lezen: Het partijbestuur spreke zich bij elken belangrijken strijd van al of niet bij het N. V. V. aangesloten organisaties uit over het eventueel verleenen van steun.

Amend.-P. B.: De partij spreke zich bij elken **belangrijken** strijd uit enz.

Amend.-Rotterdam. Aan het voorstel toe te voegen: Na ingewonnen advies der afdeeling ter plaatse waar de strijd gevoerd wordt.

Haarlem wenscht eene enkele opmerking te maken over de verkiezingscijfers van Den Haag. Deze zijn onjuist medegedeeld en verwekken den schijn, alsof wij met meer macht willen pronken dan wij werkelijk bezitten. Ons bezwaar is, dat dergelijke dingen, zulke overdreven voorstelling, gemakkelijk tot demagogie aanleiding kunnen geven.

Wagenfeld (Amsterdam): Als minderheid in de delegatie wensch ik een enkel woord naar aanleiding van de houding van het partijbestuur bij de bouwvakstaking te zeggen. Mijns inziens is deze staking op onjuiste wijze gesteund. Op ons eerste congres hebben wij eene motie aangenomen waarin wij opwekken tot aansluiting bij de moderne organisaties. Maar daarmee waren onze steun aan de anarchisten en de grievende woorden tot en kwalificatie van de modernen in strijd.

Mijne meening is, dat de houding der arbeiders in de moderne organisaties georganiseerd de juiste was. En in 1905 bij de heiersstaking dachten de Marxisten in Amsterdam er dan ook geheel anders over dan thans. Toen werd er zeer heftig tegen Tak opgetreden, die voor steunen was. Thans is onze houding geheel en al veranderd. Wij spreken er thans van, dat die anarchistische arbeiders toch ook den klassenstrijd voeren. Was het in 1905 echter dan geen klassenstrijd? Waarom was het toen gaan werken geen onderkruiperij en thans wel? Thans, nu deze heele staking eene reclamestaking voor de anarchistische tactiek was.

De modernen hebben het contract met de patroons afgesloten, omdat zij eindelijk eens zelfstandig wilden optreden, weg wilden komen van onder den greep der anarchistische

organisaties. Ik zelf zou ook niet anders gehandeld hebben tegenover de heeren Goubitz c.s. De modernen zijn bij het aangaan van den strijd niet gekend, welke verplichtingen hadden zij dan? De anarchisten hebben er geen oogenblik aan gedacht de juiste tactiek toe te passen. Vroeger waren zij voor alles anti-S. D. A. P., thans anti-modern.

Wij erkennen en propageeren de moderne tactiek als de juiste. Bereiken wij door onzen steun, dat de anarchisten dat zullen inzien? De ondervinding van jaren moet ons toch geleerd hebben, dat zij slechts door harde ervaring wijzer zullen worden. Die heeren zijn er prat op, hun eigen boontjes te kunnen doppen. Welnu, laten wij hen dan maar dat laten doen.

Er heeft in onze eigen rijen eene eigenaardige kentering plaats gehad. In 1905 dachten wij en bloc, dat dergelijke stakingen niet gesteund moeten worden. Doch door den invloed van Deventer heeft er bij ons eene opschuiving naar het impossibilisme plaats gehad, naar de syndicalisten, die meenen door de enkele vakactie het kapitalisme te kunnen overwinnen. Ook als teeken van opschuiving naar dien kant meen ik den verleenden steun te moeten afkeuren.

Lutheraan (Amsterdam): Wagenfeld vertegenwoordigt hier met zijne meening de kleinst mogelijke minderheid van de afdeeling Amsterdam, slechts enkele personen. Met onzen steun komen wij niet in strijd met onze vakbewegingsmotie. Wij hebben op de vergaderingen, die wij over deze staking hebben gehouden, gezegd, dat de anarchistische arbeiders verkeerd den strijd voeren, dat de centrale organisatie de beste vorm van organisatie is. Dat is toch geene tegemoetkoming aan het syndicalisme. Doch het N. V. V. heeft als regel, alle niet bij hem aangesloten organisaties in hun strijd **niet** te steunen. Daar mag men geen regel van maken, dat wordt dogmatische. Dat blijft de verdeeldheid onder het Nederlandsche proletariaat bevorderen.

Dat wij in 1905 tegenover de heiers anders optraden, is geen argument. Het ging toen om den zesden man aan de heistelling. Echter ook toen hebben wij nooit onderkruiperij goedgekeurd, wat de Marxisten in de S. D. A. P. thans wel doen.

Wagenfeld zeide precies eender als de modernen te willen optreden in dergelijke gevallen; en hij noemde den naam Goubitz. In den A. N. D. B. is dat echter een geheel ander geval. Daar behoeft men Goubitz niet ernstig te nemen. Daar vormen de anarchisten eene kleine invloedlooze minderheid.

Toen de centrale organisatie in de bouwvakken werd op-

gericht, had hij in Amsterdam slechts 8 leden, bij het afsluiten van het contract 18, later 50 leden. En dat is toch maar eene kleine minderheid, die niet de groote meerderheid kan overheerschen. Daartegen moet elke socialist zich verzetten. Men mag niet toelaten, dat door 18 man een bindend contract wordt afgesloten, dat mag men niet doen, voor men de meerderheid achter zich heeft.

Hoe komt Wagenfeld er bij, ons zwenking naar het impossibilisme te verwijten? Wij zijn niet veranderd, maar wèl S. D. A. P. en N. V. V. Het is iets geheel nieuws, door middel van justitie en onderkruiperij een betere tactiek ingang te doen vinden.

De nederlaag van de bouwvakarbeiders is de nederlaag van alle Nederlandsche arbeiders. En deze nederlaag slaat ook op de modernen terug. De overwinning der aannemers — met achter hen het bank-kapitaal — en van hun lijforgaan „Het Handelsblad”, is in zekeren zin ook veroorzaakt door „Het Volk” en de moderne organisaties. Bovendien zullen die bouwvakarbeiders thans niet meer luisteren naar de woorden van hen, die een hooger organisatievorm willen. Zij zullen de nederlaag wijten aan de modernen en niet aan hunne eigen slechte organisatie. Wij zijn niet afgeweken van den juisten weg, maar zij, die den arbeiders verhinderen het goede inzicht uit dezen strijd te putten en zoo de geheele Nederlandsche arbeidende klasse voor de moderne organisaties te winnen. Daarom keurt de afdeling Amsterdam de houding van het Partijbestuur in dezen strijd volkomen goed.

Deze opmerking dient tevens nog gemaakt: Waarom is er door ons Partijbestuur bij de grondwerkersstaking geen advies gegeven?

Den Haag wil er op wijzen, dat, toen de stemmencijfers over Den Haag gerectificeerd werden, er wederom fouten gemaakt zijn.

Coltof (Den Haag) kan zich volkomen met de meening van de meerderheid van Amsterdam vereenigen. Den Haag wil dan ook als leidraad voor de toekomst het amendement-Utrecht op het voorstel-Bussum aangenomen zien, omdat er in de eerste plaats verschil gemaakt wordt tusschen belangrijke en onbelangrijke stakingen, ten 2e wij als partij dan onze meening zullen geven, bij **al of niet** door het N. V. V. gesteunde stakingen, en ten 3e omdat het de beslissing over steun bij het Partijbestuur brengt.

Loonstein (Bussum) meent, dat de regeling aldus moet zijn: te het Partijbestuur geeft advies en dan spreekt de geheele partij zich voor steunen of niet-steunen uit. Wat

Wagenfeld's argumentatie betreft over Goubitz c.s., dat bewijst hier juist het tegendeel, van wat hij bewijzen wil. Wij hebben het steeds van de anarchisten zoo afgekeurd, dat zij ons in onzen strijd belemmerden. En als Wagenfeld zegt, dat hij hetzelfde zou doen, als de leden der moderne organisatie, dan betwijfel ik dat ten zeerste. Ik weet zeker, dat hij nooit tot onderkruiperij komen zou.

Visscher (Amsterdam): Wij dachten al, dat Bussum's voorstel onduidelijk geredigeerd was en vermoedden dat het bedoelde — wat thans ook blijkt — de beslissing over steun bij de geheele partij en niet bij het P. B. te brengen.

Daarom moet Amsterdam zich tegen het voorstel-Bussum verklaren. Wij willen, dat de beslissing bij het P. B. liggen zal, daar dit van jaar tot jaar de geheele partij vertegenwoordigt, meer op het algemeen aspect letten zal, terwijl de afdelingen meer met plaatselijke omstandigheden zullen rekening houden.

Wij verklaren ons tevens tegen Utrecht, waar deze spreekt van stakingen, **al dan niet** door het N. V. V. gesteund. Wij hebben onze vakyereenigingsmotie en daaruit volgt, dat zonder verdere redeneering, van zelf sprekend, de stakingen van het N. V. V. door ons worden gesteund. Over de stakingen, **niet** door het N. V. V. gesteund, moet echter van geval tot geval worden geoordeeld.

Wij zijn echter voor invoeging van het woord: „belangrijk”. Niet voor elk wisse-wasje moeten wij ons uitspreken. Het amendement-Rotterdam meenen wij ook te moeten ont-raden, om redenen, reeds zooeven door ons gegeven. Bovendien spreekt het toch van zelf, dat bij belangrijke stakingen het P. B. wel advies bij de afdelingen ter plaatse vragen zal, indien het dit noodig acht.

Thans eene opmerking over het verslag. Het is zeer mager en maakt meer den indruk van een toast, dan van een jaar-overzicht. Wij zijn van meening, dat er in de eerste plaats eene uiteenzetting van de politieke omstandigheden had moeten in voorkomen. Dit ontbreekt zoo goed als geheel, wij vinden hierover slechts zoo nu en dan een enkel woordje. Dit geeft geen overzicht voor hem, die later de geschiedenis onzer partij zou willen behandelen.

Wij vinden in dit verslag geen uiteenzetting van de fusie-onderhandelingen, die de plotselinge crisis en penibele omstandigheden over onze partij hebben gebracht. Wij hadden in dit jaarverslag eene ruimere behandeling en uiteenzetting van die zogenaamde onderhandelingen van den secretaris van het Internationaal Bureau gewenscht; de kneepen, door hem gebruikt, gaarne zien blootgelegd.

Verder hadden er ruimere gegevens verstrekt moeten worden van de daling en stijging van het ledental.

In dit verslag wordt lang niet voldoende de nadruk gelegd op het verlies aan leden door die fusie-geschiedenis. Als medegedeeld wordt, hoeveel wij toen verloren, maakt onze groei een veel beteren indruk. Bovendien dienen wij ook in het algemeen de groei of daling van het ledental in de verschillende afdeelingen te kennen.

Over de aansluiting bij het Internationaal Bureau was men in onze afdeeling van meening, dat onze gedelegeerden niet sterk genoeg op hun stuk hebben gestaan. Wij meenen recht te hebben niet alleen op eene adviseerende, maar ook beslissende stem. Als het niet anders kan, dan maar de S. D. A. P. daar 2 stemmen en wij één; maar wij meenen zeer sterken aandrang te moeten uitoefenen tot handhaving van onzen vollen eisch.

Ten slotte nog iets over de houding van het P. B. ten opzichte van het Utrechtsche blaadje. Dit blaadje werkt, dat kan niet anders, het werken met „De Tribune” tegen. Wij zien dan ook uit het jaarverslag, dat in Utrecht het slechtst met „De Tribune” wordt gewerkt. Wij mogen geen voedsel geven aan de gedachte, dat het oprichten van zulke blaadjes zoo noodig is. Wij wenschen geen verbod, maar wenschen toch te weten, of het P. B. getracht heeft de oprichting van dit blaadje tegen te gaan.

Fonteck (Utrecht): Het amendement-Utrecht op het voorstel-Bussum is door anderen reeds voldoende verdedigd. Wil men echter de woorden „al dan niet” laten vervallen, dan is dit Utrecht ook goed. Wij staan niet op deze woorden.

Eerst eene opmerking over het jaarverslag. Dit wijst eene kleine stijging van 100 leden aan. In werkelijkheid is deze stijging misschien wel 200 leden. In Utrecht b.v. begonnen wij met 24 leden. Toen Mendels de partij verliet, hielden wij er 7 over. Thans echter reeds weer 25. Dus een vooruitgang van 18 leden. (Applaus). En zoo zal het overal wel geweest zijn.

De opmerking, hier over de Utrechtsche „Baanbreker” gemaakt, is misschien oppervlakkig gezien juist. Maar dan ook zeer oppervlakkig. Want ons blaadje wordt gratis verspreid en is eene voortdurende propaganda voor „De Tribune”. Wij bewerken met dat blaadje meer dan 500 personen. Als wij ze tot vaste lezers van ons blaadje gemaakt hebben, komen wij tot hen en zeggen: Nu moet gij u ook op „De Tribune” abonneeren. Enkel het feit reeds, dat Gorter en Wijnkoop medewerkers zijn, bewijst reeds vol-

doende, dat de hier geuite vrees ongegrond is. Er is geen de minste reden ons blaadje op te heffen.

De cijfers over het werken met „De Tribune” zijn voor Utrecht onjuist. Er staat dat wij 0 „Tribune's” verkochten. Ceton: Hoogstens 10 per week.

Fonteck: Dat is in ieder geval een 0 met een 1 er voor! Vlissingen wenscht naar aanleiding van het amendement-Utrecht te vragen, wat belangrijke en wat onbelangrijke stakingen zijn.

Hengelo en Delft vragen, hoe het komt, dat in het jaarverslag geen mededeelingen over hunne afdeelingen voorkomen. Zij hebben deze wel ingezonden.

De Visser (Den Haag): Ik heb met genoegen gehoord, dat Wagenfeld namens zoo'n kleine minderheid sprak. Hij had bovendien op eenigere wijze bewijzen moeten geven van onze zwenking naar het impossibilisme. Hij heeft dit echter gezegd zonder eenig spoor van bewijs te geven. Ik onderschrijf dan ook Lutheraan's tegenbeloof van letter tot letter.

Op de schommeling van het N. V. V. en de kwestie van steunen, wensch ik hier even te wijzen. Op de jaarvergadering van het N. V. V. is besloten, dat de Bestuurdersbonden geen steun mochten verleenen, dan daar, waar het N. V. V. ook steunde. Als wij dien regel niet erkennen, beschuldigt men ons van anarchisten-paaierij. Maar als het in hun kraam te pas komt, doen zij hetzelfde. Op het oogenblik steunt het N. V. V. en de Haagsche Bestuurdersbond Haagsche grondwerkers, die toch ook nog niet volkomen in hun strijd de moderne kunst (gelach) verstaan. Zij hebben nog geen weerstandskas, geene landelijke organisatie. Maar zij worden gesteund, omdat men naar hun aansluiting hunkert.

In Den Haag verklaarden Jan Oudegeest en Muller: Noem ons één karwei, waar door onze mannen onderkropen is. En eenige weken later werd tot onderkruiperij geadviseerd. (Applaus). Dat is hun vastheid in taktiek. Wij kunnen hier niet anders, dan de houding van het P. B. in dezen volkomen goedkeuren. (Applaus).

Voorzitter: De mededeeling van Hengelo is door mij abusievelijk uit „De Tribune” weggelaten.

Eerst de gemaakte opmerkingen over onze houding in zake vakbeweging. Het is niet toevallig, dat wij er hier zoo ruim over te spreken hebben. Naast het algemeen kiesrecht is de vakbeweging voor ons het voornaamste. Ook daar moet het socialisme doordringen.

Het is eene vergissing van Wagenfeld, als hij meent, dat

wij het doel onzer vakbewegingsmotie voorbijgestreefd hebben. Wij willen echter niet klakkeloos meegaan met alles wat het N. V. V. belieft te doen. De Visser heeft reeds aangevoerd, dat het N. V. V. bovendien niet altijd zoo vast van lijn is. Wij weten bovendien, dat wij in Holland, en ook nog in landen, waar de sociaal-democratie reeds zeer veel sterker is, arbeidersbewegingen hebben te ondersteunen, al wordt onze strijdwijze nog niet geheel en al gevolgd.

Nu gaat het hierom, of de gevoerde strijd een stuk klassestrijd is. Als in den A. N. D. B. een handjevol anarchisten tegen de overwegende meerderheid ingaat, is dat kwajongenswerk. Dat hebben wij den bouwvakarbeiders op onze vergaderingen ook gezegd. Maar dat is bij de bouwvakarbeiders niet het geval. Zij hebben een geweldige strijd gevoerd, met hoofdzakelijk steun uit eigen rijen, al kon Kolthek er ook op wijzen, dat ettelijke honderden uit het N. V. V. hen hebben gesteund. Hun geweldige strijd werd ten slotte een gewelddadige strijd. Als men dat geen klassestrijd noemt, dan is men ziende blind. Dit was **geen** kwajongenswerk, maar ernstige strijd, omdat daar ernst achter zat.

Men vergeet bovendien niet, dat ook het anarchisme in de laatste jaren veranderd is. Het zijn syndicalisten geworden, en hun strijd heeft toch wel iets ernstigs. Wij hebben het syndicalisme te bestrijden, maar kunnen niet ontkennen, dat er in dezen strijd door hen kranig gevochten is. Zeker, er is nog lang geen voldoende discipline en centralisatie, maar als Wagenfeld zich bedenkt, zal hij inzien, dat de huidige taktiek van het N. V. V. hun dat nooit brengt. Men kan hun dat niet leeren, als men aan de zijde der patroons gaat staan.

Wagenfeld zeide, dat wij sedert 1905 veranderd zijn. Ik wil de heiersstaking niet ophalen en bovendien moet men elke zaak op zich zelf beschouwen. Maar in verzet tegen den beruchten raad van Polak waren alle Marxisten het eens.

Waarom hebben de modernen b.v. de staking in IJmuiden niet gesteund en de grondwerkersstaking in Den Haag wel gesteund? Men ziet hieruit, dat het N. V. V. zelve in zijn taktiek zwenkend is.

Verder is Spiekman ook bij de Rotterdammer staking van dien regel afgeweken. Tegen hem is men niet opgekomen. Spiekman doet in Rotterdam, dat is op zijn eigen gebied, (gelach) wat hij wil.

Maar zouden wij dan niet in het belang van het socialisme van den regel van het N. V. V. mogen afwijken?

Het is gelukkig geweest, dat wij den bouwvakarbeiders getoond hebben, dat er nog sociaal-democraten waren, die

in hun strijd naast hen stonden. Na ons is ook Roland Holst in „Het Weekblad” voor hen opgekomen, echter niet Wibaut, zooals „De Arbeid” abusievelijk mededeelt.

Het is onwaar, als men zegt, dat deze strijd begonnen is om anti-modern te zijn. Zeker verstaan de z.g.n. anarchistische bouwvakarbeiders de kunst van goed strijden nog niet volkomen, maar de modernen dan wel?

Een contract, door 19 man afgesloten, geflankeerd door de christelijken, dat is erger dan niets. Door deze wijze van optreden kwamen de modernen tot hunne misdadige houding.

Ik kan mededeelen, dat Utrecht haar amendement „al dan niet” heeft teruggenomen. Toch wil ik er nog iets over zeggen. Als eene organisatie van het N. V. V. in staking is, spreekt het van zelf, dat wij steunen. Dan denken wij niet aan een apart advies vooraf.

Daar wij meegaan met de verandering van de woorden „partij” in „partijbestuur”, zijn wij tegen het voorstel-Bussum. Waar het partijbestuur de partij van congres tot congres vertegenwoordigt, meenen ook wij, dat de beslissing door het partijbestuur moet worden genomen.

Ondanks het door Amsterdam gezegde, gaan wij mee met het amendement-Rotterdam. Het is goed, dat de afdeeling ter plaatse gehoord wordt. Het P. B. kan niet van alles op de hoogte zijn.

Visscher heeft er zoo juist op gewezen, al gebruikte hij het woord ook niet, dat de fusie-historie eigenlijk een confusie-historie was. Ik ben blij, dat er uit de partij zelve stemmen gekomen zijn, dat wij niet voldoende op ons stuk hebben gestaan in zake beslissende stem in het Bureau. Wij kunnen thans zeggen, dat onze partij de meest volledige aansluiting verlangt.

In het jaarverslag komt de kolossale vooruitgang niet voldoende naar voren. Wij hadden b.v. in Amsterdam ± 70 leden verloren, en toch hebben wij daar 83 nieuwe menschen voor het socialisme gewonnen, want de nieuw gewonnen menschen waren geen S. D. A. P.-ers. Dat komt in het jaarverslag niet uit.

Daar ook het P. B. op het standpunt stond, dat gratisverspreiding van de Utrechtsche „Baanbreker” een vorm van afdeulings-propaganda was, meenden wij de uitgave van dat blaadje niet te mogen beletten.

Wagenfeld: Aan den ernst van den strijd der metseleers heb ik niet getwijfeld. Maar ik wees op de verandering van houding onzerzijds tegenover dergelijke bewegingen. In de grondwerkersstaking werd de besmettingstheorie toege-

past, maar eveneens bij de metselaars. En ik vind dat al deze motieven tot niet-steunen hadden moeten leiden. Van elke staking kan men zeggen, dat zij een stuk klassestrijd is.

Men sprak hier van minderheid en meerderheid. Maar de metselaars vormen ook maar een kleine minderheid der bouwvakarbeiders, die door den aard van hun beroep de anderen kunnen dwingen. Dat is terrorisme. Wetende, dat door hun wijze van optreden een uitsluiting komen zou, zijn zij in strijd gegaan, zonder de anderen te raadplegen. Daarom sta ik sympathiek tegenover de modernen en noem ik de staking der metselaars misdadig.

Het bewijs, dat de stakers voor alles anti-modern waren, ligt in hun niet willen confereeren met de modernen. En wat de onderkruiperij betreft, de Centrale Bouwvakarbeidersbond ontkent, dat door zijn leden de plaats der stakers is ingenomen.

Waarom IJmuiden door het N. V. V. niet gesteund is? Omdat Van den Berg en dergelijke personen de leiders in deze beweging waren.

In 1905 noemde Wijnkoop de anarchisten desorganisatoren in den klassenstrijd. Waarom is dit thans anders?

Als in de diamantindustrie een stelletje anarchisten op eigen houtje staken ging, zou ik beslist zoo handelen, zooals thans de moderne bouwvakarbeiders hebben gedaan.

Coltof (Den Haag): Het spijt ons, dat er door het P. B. nog geen openbare erkenning gedaan is van de fout bij het weergeven der stemcijfers van Den Haag begaan. Ik hoop, dat dit hier thans nog geschieden zal.

Het spijt ons verder, dat Utrecht de woorden „al dan niet” intrekt. Wij begrijpen niet, dat het zoo maar steunen van **ieder**en strijd van het N. V. V. in onze vakverenigingsmotie zou liggen opgesloten. Is het ooit onze meening geweest, dat wij alles van het N. V. V. maar hebben goed te keuren? Een voorbeeld kan zijn, eene afdeling, die een contract sluit, terwijl haar ledental anderhalve man en een paardekop bedraagt, en daardoor in strijd geraakt. Het is de fout geweest van de Marxisten in de S. D. A. P., dat zij in Leeuwarden zich aan het N. V. V. blindelings onderwierpen. Wij moeten zoo iets nooit doen.

De Bruin (Haarlem) neemt de door Utrecht ingetrokken woorden over.

Van Schie (Leiden) vraagt, of het jaarverslag vooraf door het P. B. is goedgekeurd. Als men zoo'n verslag vooraf in het P. B. behandelt, kan men de onaangenaamheden, die thans voorgekomen zijn, vermijden.

Lutheraan (Amsterdam): Utrecht zeide, dat de „Baan-

breker” gratis verspreid wordt. Maar er staat toch op: Colportageprijs 1 cent.

Fonteck: Ja wel, maar wij verkoopen de blaadjes niet, wij geven ze gratis uit.

Lutheraan: Ondanks dat, handhaven wij toch, dat onze geheele financieele kracht voor „De Tribune” gereserveerd moet blijven. En wij meenen, dat er hier bij het P. B. gebrek aan houding was.

Wagenfeld gebruikte zooveel het woord terrorisme. In den A. N. D. B. — dat kan niet anders — terroriseert de meerderheid de minderheid ook. Maar het ware beter geweest, dat hij op het terrorisme van de bourgeoisie gewezen had, die met uitsluitingen de arbeiders terroriseerde, gesteund door de regeering, door rijksveldwachters met geladen revolvers. Daar had hij als sociaal-democraat op moeten wijzen. (Applaus).

Wij willen ook ééne centrale organisatie in de bouwvakken, al hebben wij de z.g.n. anarchisten thans gesteund. Op onze beide vergaderingen hebben wij dit den betrokken arbeiders uiteengezet.

Helmerts (Zwolle) meent zich tegen het amendement-Utrecht te moeten verklaren.

De Voorzitter: Wagenfeld zeide, dat wij iederen klassenstrijd niet behoeven te steunen. Maar ik vraag, of wij een contract moeten erkennen, dat op zoo'n onverantwoordelijke wijze tot stand gekomen is?

Het was de zoo slimme tactiek der patroons, eerst de modernen met het contract er onder te krijgen, en toen door de verdeeldheid der arbeiders ook de vrijen kapot te maken.

Wat ik in 1905 schreef, handhaaf ik nog, doch elk geval dienen wij op zich zelf te beschouwen.

Het gansche P. B. — dit in antwoord aan Coltof — be treurt de fout, met de Haagsche stemcijfers gemaakt. Alles wat er hier over gezegd is, onderschrijven wij. Cijfergoocheltoertjes zijn heusch niet bedoeld. Wij willen geen indruk van meerdere macht verwekken, dan wij in werkelijkheid bezitten.

Bij de grondwerkersstaking waren wij nog te zwak om advies te geven. Men vergeet niet, dat wij in den begintijd veel hebben doorgemaakt. Dat is de reden van uitblijven van advies in die dagen. Dit lag niet aan ons, maar aan den algemeenen partijtoestand. Thans, nu wij er beter voor staan, zal dit niet meer gebeuren.

Hierop gaat men over tot stemming en wordt het voorstel-Bussum (met amend.-Utrecht en Rotterdam) aldus aangenomen:

„Het partijbestuur spreke zich bij elken belangrijken strijd van niet bij het N. V. V. aangesloten organisaties uit over het al of niet verleenen van steun, na ingewonnen advies der afdeeling ter plaatse waar de strijd gevoerd wordt.”

(Hierna wordt de avondzitting gesloten).

Zitting 2de dag.

Om 10 uur heropent de Voorzitter het congres.

Aan de orde is het **Financieel Verslag**.

Brandenburg (Den Haag) vraagt hierbij inlichtingen over een post, groot f 4.50, aan de S. D. A. P. gestuurd voor deelname aan de demonstratie voor het algemeen kiesrecht. Deze demonstratie is niet gehouden. Is het geld nu ook later terug ontvangen?

De Voorzitter geeft in overweging, de behandeling van het financieel verslag uit te stellen tot Mèvr. Mensing weer aanwezig is, die gisterenavond plotseling ongesteld werd. Waarschijnlijk zal zij de middagzitting wederom bijwonen.

Aldus wordt besloten.

Hierop komt in behandeling „**De Tribune**”.

Lutheraan (Amsterdam): In eene redevoering, die Ferdinand Lassalle voor de Frankfurter arbeiders hield, wees hij er op, dat de liberale pers er toe diende de proletariërs van den juisten weg af te houden, dien zij te bewandelen hebben. Die klacht over de burgerlijke pers geldt nog voor de geheele beschaafde wereld en de arbeiders hebben dan ook in hun pers een wapen tegen de burgerlijke pers te smeden. Onze „Tribune” heeft dus ook de taak, de arbeiders in hun revolutionairen strijd voor te lichten, hun tot wapen in den strijd te zijn.

Als Amsterdam hier critiek uitbrengt, doet zij dat om dit wapen — wat de „Tribune” is — nog scherper te maken. Maar vooraf hebben wij de redactie een woord van dank te brengen voor hetgeen zij in het afgelopen jaar heeft verricht. Deze dank dient ook — en dat is gisterenavond verzuimd — ons partijbestuur gebracht.

Thans onze critiek. In de courant ontbraken vele rubrieken, die er wel dienen te zijn, b.v. een rubriek „Binnenland”. Het is wenschelijk, dat onze beginselen niet alleen in het algemeen worden verkondigd, maar ook aan allerlei gebeurtenissen in ons eigen land worden gedemonstreerd!

Dan dient ons orgaan meer populair te zijn. En dat niet in den slechten zin, van ons aanpassen aan slechten smaak, maar in den goeden zin. Voor Van Ravesteyn hebben we in het algemeen niets dan lof, maar zijn schrijfwijze is te gecompliceerd, de stof te veel saamgeperst.

De economische rubriek verschijnt veel te ongeregeld. De feiten uit het industrieel leven zijn voor ons zoo leerzaam. Hieraan kunnen wij telkens onze theorieën demonstreeren. Het is dus zeer wenschelijk, dat zij geregeld verschijnt. Als de redactie haar zelf niet schrijft, is het noodig, dat zij iemand daartoe aanwijst. Vandaar ons voorstel op de agenda.

Bij de grondwerkersstaking is er door de redactie geen stelling genomen. Wel plaatste zij een noot onder een stuk van J. C. P. Dat vinden wij minder goed. Als de redactie iets te zeggen heeft, moet zij dit in een hoofdartikel zeggen.

Een speciale eigenaardigheid van Van Ravesteyn is het, om in het „Buitenland” met de S. D. A. P., het binnenland, te polemiseren. Wij meenen, dat de arbeiders daar weinig leering uit trekken. Als er met de S. D. A. P. gepolemiseerd moet worden, moet dat niet in de rubriek Buitenland geschieden.

De afdeeling droeg ons tevens op, het volgende ter sprake te brengen: Van Ravesteyn heeft de Marxisten, die bij de eindstemming over de Fransche pensioenwet niet met Guesde mee tegen gestemd hebben, eenigszins verontschuldigd. Onze afdeeling noemt dit verkeerd. Het was hier niet eene **formeele** kwestie, zooals v. Ravesteyn zich uitdrukte. Dergelijke uitingen zullen onze vroegere vrienden van de S. D. A. P. tegen ons exploiteeren.

Bij den velen lof, dien wij de Redactie te brengen hadden, hebben wij toch ook deze opmerkingen moeten maken.

Sterringa (Groningen): Wij kunnen ons refereeren aan hetgeen Amsterdam hier heeft gezegd. In het algemeen hebben ook wij de Redactie hulde te brengen. In het algemeen kunnen wij vrij tevreden zijn met haar werk. Met zeer groote helderheid en scherpte heeft onze staf van redacteurs zich van zijn taak gekwet. Soms was de vorm echter, waarin geschreven werd, wel wat moeilijk, en wellicht zal het in de toekomst mogelijk zijn dit te verbeteren.

De economische rubriek zagen ook wij gaarne geregelder verschijnen dan thans. De korte, heldere en zeer zeker juiste artikeltjes van De Wolff hebben wij dit jaar te dikwijls gemist.

Enkele artikelen over het buitenland, overgenomen uit de „Leipziger Volkszeitung”, hadden wij dikwijls gaarne als hoofdartikel geplaatst gezien, om ze meer onder de aan-

dacht van onze lezers te brengen en dus zodoende de propagandistische waarde te verhoogen van ons orgaan.

Bij de kwestie-Drucker en H. S. hadden wij gaarne meerdere voorzichtigheid betracht gezien. Tegenover het artikel, dat alleen met de initialen H. S. gekroond was, staan wij niet het meest sympathiek. Bij het geval-Drucker heeft de redactie hare dwaling ingezien en ruitelijk hare fout erkend; toch ware het ook beter geweest, dat meerdere voorzichtigheid dat niet noodig had gemaakt. In het geval-H. S. zijn de gronden niet voldoende om beslist te kunnen verklaren, dat het Spiekman is. Onder zoo'n onvoorzichtigheid kan onze geheele partij en ons orgaan lijden.

Verder een vraag over de houding der redactie tegenover inzenders van ingezonden stukken. Zoo'n stuk wordt wel eens geweigerd, zonder iets in de correspondentie te vermelden. Het is mij zelf gebeurd, toen ik nog geen lid der S. D. P. was; ook is mij een dergelijk geval uit Winschoten bekend.

Voorzitter: Ook die inzender is geen S. D. P.-er.

Stevringa: Welnu, laat men dan mededeelen, dat de courant alleen voor S. D. P.-ers openstaat. Maar wij hebben toch wel ingezonden stukken van niet S. D. P.-ers zien opgenomen. Ik zou deze opmerking niet gemaakt hebben, als er in het geheel geen stukken van niet-S. D. P.-ers opgenomen werden. Maar voor rectificatie in dingen, bepaalde personen betreffend, geeft de redactie dikwijls wel aan niet-leden eenige plaatsruimte. Daarom wenschte ik gaarne in deze eenige helderheid.

Visscher (Amsterdam): Voor mijne afdeeling heb ik nog een paar punten ter sprake te brengen. Aan de rubriek Buitenland hechten wij eene zeer groote waarde. Wegens de ondergeschikte rol van ons eigen landje is de leering uit het Buitenland voor ons van zoo'n onschatbaar nut. Wat ons echter hindert is, dat de verschillende beschouwingen over het buitenland telkens bij zulke kleine beetjes en brokjes komen, nu eens over dit hoekje der wereld, de volgende week weer niets, en dan weer over geheel iets anders. De arbeider raakt zoo het verband kwijt.

Dan wordt verder het begrijpen eenigszins bemoeilijkt door een gewoonte van v. Ravesteyn, die hij met meer schrijvers gemeen heeft, te lange zinnen te schrijven. Dat is voor arbeiders te moeilijk te lezen.

In het geval-H. S. sluiten wij ons bij Groningen aan. Ook wij meenen, dat de noodige voorzichtigheid niet voldoende betracht is. De conclusie is te vlug getrokken.

De rubriek Vakbeweging is een weinig te academisch

gehouden. Daar dienen meer feiten te worden gegeven. Bovendien moet bij die rubriek steeds aan onze vakverenigingsmotie gedacht worden. Volgens sommigen onzer leden gebeurde dit niet steeds.

F o n t e c k (Utrecht): Als wij hier critiek uit gaan brengen, dan stellen wij voorop al het goede, wat hier over de redactie gezegd is, van a tot z te onderschrijven. Ja, als we al het goede zouden willen opsommen, konden wij wel van nu tot half zes doorpraten. Onze critiek gaat over de uitzondering, die den regel bevestigt.

Wij erkennen de groote moeilijkheden, waarmee de „Tribune” te kampen heeft, den leugen en laster, niet het minst van den kant van „Het Volk”. Maar er zijn toch ook andere redenen, die de „Tribune” beletten dat te zijn, wat ze reeds moest zijn.

De stukken zijn dikwijls te moeilijk geschreven, in zinnen, waarin je minstens 5 minuten naar onderwerp, voorwerp en gezegde te zoeken hebt. Dan zegt de arbeider: „Daar begrijp ik geen bliksem van.”

Bovendien moeten wij niet veronderstellen, dat onze arbeiders reeds veel voorkennis bezitten. Zij weten helaas het a b c van het socialisme nog niet.

De rubriek Buitenland is hoogst belangrijk en prachtig voor hen, die reeds iets weten. Maar zij, bij wie dat niet het geval is, hebben er zoo weinig aan, door den vorm, waarin deze rubriek geschreven wordt.

B.v. de wijze, waarop over den Balkan geschreven wordt, no. 34, beginnende aldus: „Den vorigen zomer behandelden wij...” (Gelach). Welke gewone arbeider weet nu, wat hij in den vorigen zomer over de Balkankwestie las? En dan verder over Creta en over „De Hellenen!” „Hellenen, Hellenen”, zal de arbeider vragen, „wat zijn dat voor dingen?” (Gelach).

Wij lachen er hier om, maar ik kan in allen ernst de redactie niet voldoende op het hart drukken, toch zoo eenvoudig mogelijk te schrijven.

Bovendien hebben wij telkens korte, frissche, opwekkende artikeltjes noodig, ook in de andere rubrieken, zooals b.v. de Vrouwen-rubriek, opwekkend, om deel te nemen aan den strijd.

Ik wil niet zeggen, dat wat in die Vrouwen-rubriek stond in de artikelen „Wat wij te doen hebben” nonsens is; het is voor ons wel begrijpelijk, als wij er over nadenken, maar de arbeider heeft er niets aan. Men vergete niet, de „Tribune” is in de eerste plaats propagandablad, niet in de eerste plaats partijblad.

Wij hebben korte, prettige artikeltjes noodig, zooals Van Schie, Wijnkoop, Gorter en Ceton ze kunnen schrijven. Dat wil dus niet zeggen de „Tribune” op lager peil brengen, neen, wij willen haar op hetzelfde peil behouden, maar toch populair doen zijn. Als voorbeeld van dergelijke artikeltjes, noem ik een artikel uit „De Baanbreker” over een arbeider, die 2 jaar gevangenisstraf kreeg voor het stelen van 1/3 H.L. anthraciet. Aan dergelijke dingen kan men zoo goed de maatschappelijke tegenstellingen demonstreeren. Als men thans de Kalverstraat door gaat, vindt men stof genoeg voor dergelijke artikeltjes.

Bij Amsterdam kan ik mij aansluiten in wat zij over het nut der Economische Rubriek zeide. De Wolff, die zich thans hier zijne vingers blauw te pennen zit, behoorde dat ook nagenoeg iedere week voor „De Tribune” te doen. Iedere week behoorde van hem een Economische Rubriek te verschijnen. (Applaus).

De polemiek — ook de lage en gemeene van „Het Volk” — wordt niet voldoende afgeslagen. Als voorbeeld kan ik nemen hetgeen „Het Volk” over het jaarverslag zeide. Dat had toch kort en krachtig — en o zoo gemakkelijk — weerlegd kunnen worden. Wij hoorden gisterenavond, dat „Het Volk” in zijn berichtje over onze vergadering voor de bouwvakarbeiders 6 leugens neerschreef. Welnu, zet dan die zes leugens van „Het Volk” in de courant. Als het moet, een aparte, vaste kolom „Leugenberichten uit „Het Volk”. (Gelach).

Verder moet ons streven zijn, onze aanvallen op het kapitalisme hoe langer hoe meer regelrecht te doen plaats hebben. Als het nog maar steeds geschiedt over de S. D. A. P. heen, zou de schijn-indruk verwekt kunnen worden, dat wij alleen anti-S. D. A. P.-ers zijn. Natuurlijk moet de S. D. A. P. bestreden worden, maar meer en meer dienen wij het kapitalisme rechtstreeks aan te vallen.

Nu nog iets over de wijze, waarop wij onze tegenstanders aanvallen. Wij moeten steeds zakelijk blijven, wat voor ons toch zoo gemakkelijk is, daar toch de waarheid aan onzen kant is. Een enkelen keer leek echter onze strijdwijze wel iets op die van „Het Volk”. Daaraan mogen wij ons echter niet bezondigen. Het is te begrijpen, dat men eens een enkelen keer buiten de schreef gaat, maar wij moeten toch zorgen, steeds zakelijk te zijn.

Eerst eene kleinigheid. Ik zou willen vragen, waartoe dienen kleine peuterigheidjes als: De Heer Wibaut? Dat zijn flauwigheidjes, die niets bewijzen. Een andere hatelijkheid. In een stukje over Sneevliet — zakelijk zal wel het recht aan

onzen kant zijn — werd telkens gesproken van den heer Sneevliet en dan met alle zes voorletters. (Gelach). Waartoe dient dat?

In no. 14 van de „Tribune” worden de S. D. A. P.-ers in 3 categorieën verdeeld. Met de eerste twee verdeelingen ga ik accoord, maar de derde soort zijn dan de strebers, die in die partij om de baantjes komen. Dat mogen wij niet zeggen.

Interruptie: Maar toch is het waar!

Fonteck: Wij mogen dat alleen zeggen, als wij tevens op staanden voet de bewijzen leveren. (Applaus).

En is nu verder bewezen, dat H. S. Spiekman is? Het is zeer aannemelijk, dat het zoo is, ook ik heb de moreele overtuiging, dat het zoo is, maar als men het neerschrijft, moet men het bewijzen, en niet zeggen, dat Spiekman het tegendeel maar eens bewijzen moet. De redactie had in het geval-Drucker de circulaire niet gezien. Zij had het schrijven dus niet moeten opnemen.

Ik ben hiermede aan het einde mijner te maken opmerkingen gekomen. Ten slotte dan nog dit. Bij „Het Volk” was altijd nagenoeg alles ongenietbaar voor ons, slechts eene kleinigheid goed. Hier is het omgekeerd. Het verkeerde is bijnaak. De hoofdzaak is het vele goede in de „Tribune”. (Luid applaus).

Mevr. Stel (Westeremden): Ook ik heb namens mijne afdeling de redactie lof te brengen en wel veel lof, al is ook de vorm voor de arbeiders bij ons wel soms eens al te moeilijk. Dat geldt niet in de eerste plaats onze leden, dat zijn beproefde sociaal-democraten, maar de arbeiders, die wij nog moeten krijgen. Maar ook sommige partijgenooten, die „Het Volk” onder Tak reeds lazen, verkaarde mij, dat zij, om sommige zinnen te begrijpen, ze zes- of zeven maal hadden over te lezen.

Laat men — onverschillig wie ook, dit verzoek geldt alle schrijvers in de „Tribune” — toch korte zinnen schrijven. Over den inhoud klaagt men niet. Gorter's artikelen, die de wetenschap van het socialisme behandelen, werden volkomen begrepen. Die duidelijker wijze van schrijven zal aan het blad en aan de propaganda ten goede komen.

Van Schie (Leiden): Het is ons moeilijk, hier een oordeel over de „Tribune” uit te spreken, omdat dat afhangt van het standpunt, waarop men zich plaatst. Bij de partijgenooten was er over de „Tribune” niets dan lof. Ook zij zagen gaarne als Fonteck alle genoemde dingen verwezenlijkt, maar dan moet het blad 2- à 3-maal zoo groot zijn.

Wat is echter de „Tribune” voor de arbeiders, niet-partij-

genooten? En dan spijt het mij, evenals Fonteck, te moeten verklaren, zoo goed als niets. Arbeiders, die wij het aller-eerst moeten hebben, zeggen na eenige weken, dat wij het blad maar niet meer moeten sturen. En dat is eene zeer ernstige kwestie. Aan ons werken ligt het niet. Een zeer groot deel onzer leden werkt zeer hard met de „Tribune”. De „Tribune” eischt echter van de arbeiders te veel voorkennis. Ook worden er veel te veel vreemde woorden gebruikt, en wel op volkomen noodlooze wijze.

In dit verband moet ik er nog op wijzen, dat het propagandanummer voor ons eene groote teleurstelling was. Het peil van ontwikkeling der arbeiders bij ons staat beneden het Amsterdamsche peil. Maar toch wordt er ook bij dat propagandanummer veel te veel voorkennis verondersteld. Er zijn arbeiders, die nauwelijks den naam S. D. A. P. kennen. Zij weten, ja, dat de „socialen” „de rooien” zijn. En die massa van arbeiders kan door ons op deze wijze niet worden bewerkt, niet bereikt.

Coltof (Den Haag): De vorige sprekers hebben mij thans eens niet het traditioneele gras voor de voeten weggemaaid, want wij hebben hier alleen lof te brengen. Critiek geven wij niet, omdat meer te geven, dan de redactie gegeven heeft, onmogelijk was. Dat er gebreken aan de courant zijn, ligt niet aan de capaciteiten of minder goeden wil der redactie, maar aan gebrek aan ruimte. Men vergete niet, dat de „Tribune” slechts vier kleine bladzijden per week geven kan.

De rubrieken der vaste medewerkers verschijnen echter veel te onregelmatig. De koloniale rubriek in het bijzonder, ofschoon er in den laatsten tijd eenige beterschap te bespeuren is. De economische rubriek wordt eveneens verwaarloosd. Het voorstel-Amsterdam hieromtrent bedoelt zeker, dat het congres uitspreekt een vasten medewerker hiervoor te wenschen. Deze moet echter niet door de partij, maar door de redactie benoemd worden. Zoolang De Wolff deze rubriek schreef, was zij uitstekend. Maar hij schijnt ze niet meer te willen schrijven. Welnu, dan heeft de redactie een ander aan te wijzen.

Er is hier door verschillende personen den wensch uitgesproken, de „Tribune” meer populair te doen zijn. Zeker, er zijn wel eens artikelen geschreven met een minder goed gekozen woordje er in. Maar is de algemeene wijze, waarop de artikelen in de „Tribune” worden geschreven, de oorzaak, dat zij niet worden begrepen? Dit is mij reeds herhaaldelijk gezegd, maar altijd was ik in staat, dit te weerleggen. De S. D. A. P.-ers willen ons natuurlijk niet begrij-

pen. Wij moeten de arbeiders hebben, die zich niet door de eerste de beste moeilijkheid laten ontmoedigen. En dan zullen zij op den duur de „Tribune” wel leeren begrijpen.

Zeker, wij kunnen de „Tribune” wel op een peil brengen, dat de domste ons begrijpt, maar dan blijft er niets achter. Dat heeft de ervaring wel geleerd.

Men moet toch ten slotte bij sommige dingen eenige voorkennis veronderstellen. Want, als men alles vertellen wil, zou men geen artikel, maar telkens een boekdeel moeten schrijven. Een boekdeel, dat telkens dikker worden zou, daar de historie toch hoe langer hoe meer feiten mede te deelen heeft. (Gelach).

Wij moeten de arbeiders er aan gewennen hun hersenen te leeren gebruiken.

Nu nog iets over het persoonlijke in de „Tribune” en het geval-H. S. Als wij over baantjesjagerij spreken, moeten wij dat doen, omdat wij hiermede eene bepaalde corruptie in de arbeidersbeweging wenschen te keeren. (Applaus). Het is nuttig, dat wij op al die verkeerde dingen wijzen, zonder aanzien des persoons. En als het in het belang der zaak noodzakelijk is, moeten wij ook personen omver loopen.

Zouden de brieven van Pannekoek, die zoo leerzaam zijn, niet wederom geregeld kunnen verschijnen?

Over het algemeen heeft de „Tribune” in het afgelopen jaar uitstekende propagandistische en opvoedende arbeid verricht. Wij hebben ook in Delft met de „Tribune” gewerkt en goede resultaten daarmee bereikt. Aan alle eischen kan de „Tribune” niet voldoen, maar zij voldoet aan de eischen, die een groote-stadsch proletariaat er aan stellen mag. En de moeilijkheden, die men dan nog ondervindt, moeten door de mondelinge propaganda worden overwonnen.

De Voorzitter: De gemaakte opmerkingen zullen door mij namens de redactie worden beantwoord. Wij hebben hier veel lof geogst, maar toch ook critiek. Veel van die critiek, ofschoon niet alles, kan door ons worden beaamd. Waar men meer bijzonderheden over het binnenland wenscht, beloven wij daaraan te zullen voldoen. Maar men vergete niet, dat veel van de ruimte afhangt.

Men wenscht de stukken meer populair, beter verstaanbaar. Zooveel mogelijk trachten wij allen populair te zijn. Men heeft hier onderscheid gemaakt tusschen een partijblad en een propagandablade. Maar wij dienen toch in de aller-eerste plaats aan de opvoeding van onze eigen leden te werken. Dat zijn de menschen, die onze beginselen verder hebben te brengen. En als gevolg van onze propaganda zijn er reeds in ons land honderden bewuste socialistten. Zoo kwee-

ken wij mannetje voor mannetje nieuwe, goede strijders, die onze principes wederom verder doen doordringen. Coltof wees zeer terecht op de waarde van de mondelinge propaganda bij het werken met de „Tribune“.

Men had het verder over onzen strijd tegen de S. D. A. P. Wij moeten wel onze tegenstelling tot die partij markeeren, dat kan niet anders. Als wij dat niet deden, zouden wij tot een vulgair soort socialisme komen, dat geen socialisme meer is. Wij moeten de arbeiders onze eigen revolutionaire proletarische politiek laten zien.

En — om nog eens op de moeilijkheid van de „Tribune“ terug te komen — er is altijd eenige kennis en socialistische opvoeding noodig, om een blad, als het onze, te begrijpen. „Le Socialisme“ van Guesde is toch ook zoo gemakkelijk niet, ook maar niet zoo in eens te begrijpen.

Wat in het algemeen over de vaste rubrieken is gezegd, kunnen wij onderschrijven. Wenscht De Wolff geregeld de economische kroniek te verzorgen, zooveel te beter. De redactie hoopt, dat het niet noodig zal zijn hem te vervangen, en dat het congres voor De Wolff eene goede aansporing zal zijn geweest. (Applaus).

Tijdens de grondwerkersstaking was, zooals ik reeds gisterenavond opmerkte, de partij nog niet goed op pooten gesteld. De redactie zal bij eene volgende gelegenheid, nu alles wel in orde is, ook hierin haar plicht vervullen.

Thans onze onvoorzichtigheid n het geval-Drucker en in het geval-H. S. Wat men over het geval-Drucker zeide, is volkomen juist, maar niet wat men over het geval-H. S. opmerkte.

H. Spiekman is de eenige, die zoo schrijft, als H. S. deed. Als een stuk H. G. uit Bussum ondertekend is, weet men ook onmiddellijk of het Gorter al dan niet is. Zoolang dus het tegendeel niet bewezen is, hebben wij het volste recht Spiekman als H. S. aan te wijzen.

En als het Spiekman niet is, dan is hij het feitelijk toch, dan is het zijn dubbelganger. Op innerlijke gronden komt men onmiddellijk tot de conclusie dat het Spiekman is. En zelfs al is het geen Spiekman, dan is het een ander, die in Rotterdam onder de letters H. S. een belangrijke rol speelt. Dan blijft de critiek, hierop uitgebracht, door ons nog geldend, al is het dan ook Spiekman niet. Is er hier een fout begaan, dan ligt zij niet bij ons, maar bij H. S. te Rotterdam.

Tegenover inzenders, niet S. D. P.-ers, heeft de redactie geen verplichtingen. Toch worden van hen niet alle stukken geweerd, maar wij kunnen niet van elk geval apart rekenschap geven. Als deze stukken voor ons geene betee-

kenis hebben, verdwijnen zij zonder meer. Zijn zij van eenig belang, ook al zijn ze tegen onze richting, dan worden zij geplaatst.

Dat men het Buitenland nog uitgebreider behandeld wenscht te zien, doet ons veel genoegen. Wij vreesden, dat het reeds te veel plaats vereischte. Wenscht men echter, dat het nog uitgebreider zal zijn, dan zal het gebeuren. Men klaagde, dat de artikelen over het Buitenland slechts bij kleine brokjes en beetjes verschenen. Dat kan niet anders. Men moet elke week een greep doen. En te moeilijk? Zou dat te veranderen zijn? Men kan toch elke week zoo'n kwestie niet van den grond af ophalen. Het is eene geleidelijke opvoeding voor onze leden.

Wat Amsterdam over de rubriek Vakbeweging zeide, moeten wij afwijzen. We houden ons beslist aan onze vakbewegingsmotie, al verdedigen wij niet alles van de modernen tegen de klippen op.

Utrecht was met zijne critiek een weinig overdreven. Wij kunnen b.v. toch niet elke week de Cretenzer kwestie ophalen. Over partij- en propagandablad heb ik het mijne reeds gezegd. Als wij tweemaal in de week verschenen, zou telkens één nummer een propagandanummer kunnen zijn.

Het artikel in de „Baanbreker“ over die veroordeeling tot 2 jaar gevangenisstraf moest ons tot voorbeeld zijn. Dat dat een zeer goed artikel was, geloof ik wel. Maar waarom het ons dan niet gestuurd?

Fonteck: Het is gestuurd.

Voorzitter: Ja zeker, afgedrukt in de „Baanbreker“, maar niet het stuk. Stuur ons altijd dergelijke stukken en, als het eenigszins gaat, komen zij er in.

Men wenscht meer polemie ook met „Het Volk“, zelfs een regelmatige rubriek „Leugenberichten uit „Het Volk“.

Gorter: Dan houden wij geen ruimte voor iets anders over. (Gelach).

Voorzitter: Zeer juist, en bovendien dan hadden wij wel dagwerk: alles wat door hen tegen en over ons geschreven wordt, is leugenachtig. En het is juist een onzer zwaarste grieven tegen de Marxisten in de S. D. A. P., dat zij tegen die verleugening niet voldoende opkomen. (Applaus). „Het Volk“ schreef, door onmacht en nijd geleid, dat men over eene partij, als de onze, overgaat tot de orde van den dag. En dat, nadat wij juist eene vergadering van arbeiders hadden gehad, zooals de S. D. A. P. ze niet houden kan. (Applaus). Neen, om al de leugens van dien kant regelmatig te weerleggen, hebben wij geen tijd en ruimte genoeg.

Het spreekt van zelf, dat wij hoe langer hoe meer het kapitalisme rechtstreeks zullen gaan bestrijden.

Nu de opmerkingen, gemaakt over den vorm, waarin wij den strijd tegen onze tegenstanders voeren. Wij zijn bijna nooit persoonlijk. Maar zoo nu en dan maakt de zaak het noodzakelijk den persoon tevens overhoop te steken. Dat kunnen en mogen wij niet nalaten. Troelstra heeft in zijnen strijd in de beginjaren der S. D. A. P. ook niet geschroomd het prestige van Nieuwenhuis aan te randen. Dat was nuttig en noodig. Wij moeten het ook doen, als het een enkele maal nuttig en noodig is.

En nu de uiting over „Strebers”. Hoe gaat het daarmee? Men kan dat nooit bewijzen, voor het te laat is. Vóór 1906 kon men het ook niet van Briand zeggen. Doch allen, die de Marxistische politiek niet aanvaarden, komen er toe.

Ansele bedoelde ook niet voor 20 jaar als minister eens de zaak van het proletariaat te verraden. En in ons land maken Troelstra, Vliegen en Schaper, als zij op den door hen ingeslagen weg blijven voortgaan, zich zelf rijp voor verraders van de arbeiderszaak. (Luid applaus).

Hetgeen Leiden zeide, is reeds beantwoord. Leiden is bovendien een achterlijke plaats, maar des te zwaarder is dan ook de plicht, die daar op de partijgenooten rust. Ieder partijgenoot dient daar dan des te krachtiger en des te flinker op te treden.

Dat ons propagandanummer zoo slecht was, kunnen wij niet onderschrijven. Wij kunnen echter de stellige toezegging geven, dat het volgend nummer een echt propagandanummer zijn zal.

Met Den Haag zijn wij het eens, dat de beperkte ruimte eene belemmering voor vele goede dingen is. Ook moesten daardoor reeds sommige rubrieken eenige weken blijven liggen. Met de brieven van Pannekoek is het aldus gesteld. Hij heeft ons eene zeer vage toezegging gedaan. Men moet niet vergeten, dat de partij-arbeid in Bremen en Berlijn hem nagenoeg geheel in beslag neemt.

Van Ravesteyn: Op detailkwesties zal ik hier niet in gaan, maar ik zal eenige van de hoofdlijnen behandelen.

De critiek, die men hier heeft uitgebracht, zou ik zelve nog best kunnen aanvullen. Dat de binnenlandsche politiek niet voldoende behandeld wordt, is juist. Maar het kan nog niet; de benodigde ruimte ontbreekt. Telkens moeten wij stukjes en brokjes geven, wij kunnen nooit doen, wat wij wel zouden willen.

Een rubriek „Klassejustitie” kan ook wegens gebrek aan ruimte nog niet komen. En zoo ook vele andere dingen.

Voor zoover de critiek bedoelde, dat wij een propaganda-blad voor de arbeiders in het algemeen moeten zijn, kan ik er niet mede meegaan. Onze taak is het uitbouwen van de socialistische gedachte, en wij zijn het eenige blad, dat dat doet, er is geen ander. Utrecht knikt, dat het 't hiermede eens is. Maar wat beteekent zijn critiek dan? Bij de oogenblikkelijke stagnatie in de socialistische beweging hier te lande moeten wij een kern kweken. Dat is onze allervoornaamste taak. Men hebbe niet al te groote verwachtingen voor de toekomst van den groei der partij. Wij worden niet zoo spoedig eene groote partij. Wij moeten den nadruk leggen op de socialistische opvoeding onzer leden. Dat is onze eerste taak.

Wat verder de opmerking aan mijn adres betreft over den moeilijken vorm, waarin ik schrijf, ik zal mijn best doen, daarin verbetering te brengen.

De Visser: Op één ding wensch ik hier even te wijzen. Een deel der partijgenooten is zoo bang, wat „Het Volk” van de „Tribune” zegt. Maar daar moeten wij ons heusch niet aan storen. Die heeren van „Het Volk” schelden op Wijnkoop, omdat hij voor hen de gevaarlijkste debater is en op Van Ravesteyn, omdat hij onder de schrijvers in de „Tribune” voor hen de gevaarlijkste tegenstander is. (Applaus). En nu wilden zij o zoo graag in onze rijen tegen Van Ravesteyn een heibeltje verwekken met het uitspelen van dat geval-H. S.

Misschien heeft Spiekman zelf dat stuk niet geschreven, maar het een jongetje gedictieerd.

Mannoury: Dat is onzin.

De Visser: Dat is geen onzin, want waarom komt er van zijn kant geen flinke ontkenning?

Bij het verslag van de „Leipziger” ontkende Wijnkoop dat te hebben geschreven. Toch hield Troelstra staande, dat het verslag wel van Wijnkoop afkomstig was. Hoe veel te meer mogen wij nu staande houden, dat H. S. wel Spiekman is, waar de ruitelijke ontkenning achterwege blijft.

Mevr. Mensing: Ik heb hier aan de partijgenooten mijn leedwezen te betuigen, dat ik gisterenavond door ziekte niet aanwezig kon zijn.

De vraag, bij het Financieel Verslag gesteld, over de terugbetaling van de f 4.50, gestort voor deelname aan de kiesrecht-demonstratie, moet ik aldus beantwoorden. Het geld was gestort, toen de afwimpeling kwam. Naar mijn oordeel kon dat niet teruggevraagd worden.

Verder heb ik hier nog iets over de Vrouwenrubriek te zeggen, niet als medewerkster, maar als lid van het P. B.

Op de laatste vergadering van het P. B. stelde ik voor, deze rubriek uit de „Tribune” weg te laten. Voor de vrouwen in de partij acht ik ze niet noodig. De vrouwen buiten de partij worden met een artikeltje om de 3 of 4 weken toch niet bereikt. Daarvoor zouden afzonderlijke geschriftjes noodig zijn. Ik vertegenwoordigde echter in deze zaak de kleinst-mogelijke minderheid. Als de Vrouwenrubriek nu dus wederom verschijnen zal, is het echter beter dit door een ander dan mij te laten doen.

Mannoury: Den partijgenooten wensch ik op het hart te drukken, zich niet al te zeer bezorgd te maken over de moeilijkheden, die de „Tribune” voor de arbeiders oplevert. Het socialisme is niet zoo moeilijk, het is slechts zoolang moeilijk, als men het nog niet gesnapt heeft.

In de kwestie van H. S. meen ik, dat v. Ravesteyn te ver gegaan is. Want het is toch geen journalistiek gebruik pseudoniemen na te snuffelen.

En de kwestie van de „Strebers”. Wat Wijnkoop zeide, is geheel wat anders. Daarmee tast men iemands bedoelingen niet aan. Echter wel, als ik zeg, jij bent lid van de S. D. A. P., omdat jij een baantje bij de coöperatie of iets dergelijks wilt hebben. Dat is een aanval op bedoelingen. Dat mogen wij niet doen, wel handelingen bestrijden.

Ceton: Amsterdam klaagt er over, dat te weinig feiten in de rubriek vakbeweging behandeld zijn. Men noeme dan eens de feiten, die men bedoelt, en die **niet** behandeld zijn.

Ook zou ik gaarne willen weten, welke theorieën in die rubriek verkondigd zijn in strijd met onze motie.

Van Schie (Leiden): Coltof en Van Ravesteyn maken zich hier aan een gevaarlijk misverstand schuldig. Wij willen juist den inhoud van de „Tribune” niet aan den vorm opofferen; alleen zeggen wij, dat de vorm gemakkelijker zijn kan.

Fonteck (Utrecht): Onze critiek werd door de redactie gedeeltelijk onderschreven. Wij willen niet, dat de „Tribune” op lager peil komt, maar wij wenschen eenvoudiger taal. En wij wenschen dit de redactie op het hart te drukken, dat deze wenschi, uitgezonderd Den Haag, uit nage-noeg alle afdeelingen komt.

Ik heb straks bij Wijnkoop's woorden mee geapplaudiseerd; maar wat hij zei, ging naast de kwestie. Het stónd er niet, zooals de voorzitter het hier uiteenzette.

In de „Tribune” werd van menschen gesproken, die om financieele redenen in de S. D. A. P. waren.

De voorzitter zeide, dat men op innerlijke gronden tot de conclusie komen moet, dat H. S. Spiekman is. Maar naar

buiten heeft men aan innerlijke gronden niets. Wij moeten kunnen bewijzen wat wij zeggen.

Coltof zeide, dat wij tot plicht hebben corruptie aan te wijzen, aan de kaak te stellen. Maar op deze wijze stellen wij niets aan de kaak en geven wij aan de argumenten van „Het Volk” maar een schijn van waarheid. (Applaus).

Visscher (Amsterdam): Op onze vraag aan Van Ravesteyn over de beoordeeling der Guesdisten, die voor de pensioenwet stemden, ontvingen wij tot nu toe nog geen antwoord.

Met onze opmerking over de vakbeweging bedoelen wij, dat in die rubriek wel algemeene dingen behandeld worden, die zeer interessant zijn, maar dat wij ook gaarne daarin de concrete feiten zouden behandeld willen zien in kleine berichtjes. Onze andere opmerking bedoelt te zeggen, dat de syndicalisten te weinig bestreden worden, er aan hen te weinig aandacht wordt besteed.

Wij meenen dat Mannoury in de H. S.-affaire te ver naar de andere zijde afdwaalt. Zeker is het onze plicht op dergelijke dingen te wijzen; er moet op gewezen worden, wie H. S. dan ook mag zijn, dat een, die zich sociaal-democraat noemt, op dergelijke wijze in burgerlijke bladen schrijven kan, en toch eene positie in de arbeidersbeweging blijft vervullen. Dat is iets, wat voorzeker aan de kaak moet worden gesteld.

Dat het P. B. aandrang op het wederom verschijnen der Vrouwenrubriek, is een zeer loffelijke zaak. Maar dan moet het anders zijn dan tot nu toe. Op die wijze paste het niet voor ons blad. Zoo was het aardig voor een of ander feministisch orgaan, een tendenz, die de „Proletarische Vrouw” ook al eenigszins heeft. Met al die fraaiigheden en toekomst-droomen, door Mevr. Mensing in de Vrouwenrubriek verkondigd, wordt de arbeidersvrouw niet tot goede sociaal-democrate opgevoed.

Coltof (Den Haag): Leiden en Utrecht willen den inhoud niet aan den vorm opofferen. Maar als men populariseert beneden de grens van thans, dan moet de inhoud daaronder lijden. De arbeider behoeft zijn verstand niet ongebruikt te laten.

Wat de kwestie der „Strebers” betreft, eene groote partij, en vooral eene „arbeiderspartij”, kweekt baantjesjagerij, dat is te betreuren, maar vooral te bestrijden.

Bij het geval-H. S. schijnen sommigen hier zoo bang te zijn, overgevoelige menschen te hebben afgestooten. Waarom mogen wij geen innerlijke gronden laten gelden en Troelstra in de Kuyper-zaak wel?

Van Ravesteyn: Ik geef toe, dat ik mij in het geval van die Guesdisten wel wat te zacht heb uitgelaten. Het had scherper behooren te zijn. Maar men is nu eenmaal geneigd, zijne engere geestverwanten een beetje te sparen.

Voorzitter: Wij hopen, dat Van Ravesteyn niet met dergelijke zachtaardigheid zal doorgaan, en ook zijne engere geestverwanten, als het moet, niet sparen zal. (Gelach).

Ook de redactie had critiek op de Vrouwenrubriek, die nu wederom door Mevr. Mensing of een ander zal worden verzorgd. Maar Visscher's critiek van feminisme moet hier toch als onjuist worden afgewezen. (Applaus).

Amsterdam trekt haar voorstel over de medewerker voor de Economische Rubriek in.

Op voorstel van Amsterdam wordt tevens de redactie bij acclamatie herbenoemd.

Aan de orde is thans het **Financieel Verslag**, met voorstel-Amsterdam en amendement daarop, luidende:

Voorstel-Amsterdam: „Voor de Redactie van „De Tribune” wordt 600 gld. per jaar beschikbaar gesteld.”

Amendement-Rotterdam: „De afdelingen dragen hier voor één cent per lid en per week af.”

Het eerst is hierover het woord aan Krijgsman (Rotterdam): Waarom zijn de drukkosten van de „Tribune” zoo betrekkelijk hoog? Andere couranten, die niet zoo veel kleiner van formaat zijn, b.v. „Friesch Volksblad”, bedragen deze f 1300, maar bij ons f 2400. Ligt dit aan het papier?

Verder wenschten wij gaarne nog eenige nadere inlichtingen, wat Amsterdam met zijn voorstel bedoelt.

Lutheraan (Amsterdam): Wij meenen, dat wij op den duur tot bezoldiging van onze redacteuren moeten komen. Daartoe willen we een fonds doen ontstaan, waartoe ieder partijgenoot verplicht is bij te dragen. Dat zoo iets er komen kan, bewees de geschiedenis met de drukkerij van den A. N. D. B. Toen hadden wij het geld in een ommezien bij elkaar. Onder gewone omstandigheden moeten wij echter eveneens offervaardig zijn.

Wij willen niet, dat de leden **reglementair verplicht** zijn, die 1 cent te offeren, maar wel, dat het als eene **moreele verplichting** gelden zal.

De Bruin (Haarlem) vraagt het advies van het P. B. over dit voorstel.

Voorzitter: Namens het P. B. moet ik mij hier tegen dit voorstel verklaren, zooals het hier ligt. Wij zien niet, waar dat geld vandaan moet komen, zelfs niet die ééne cent. Het P. B. adviseert alleen een proef te nemen voor één jaar. De Commissie van Beheer zal dan verdere midde-

len hebben na te gaan, hoe er fondsen komen moeten ter voorziening in de meest noodzakelijke onkosten.

Ceton: Op Krijgsman's vraag kan ik dit antwoorden, dat het niet mogelijk is een goedkoopere drukkerij te krijgen. Men vergeet niet, dat de loonen hier hooger zijn, dat wij een vrij goed soort van papier gebruiken, en dat wij verschillende lettersoorten gebruiken, waardoor onze inhoud heel wat grooter wordt.

Rotterdam meent, dat er na de toelichting, door Amsterdam gegeven, weinig van dat voorstel overblijft. Daarom is het amendement-Rotterdam noodzakelijk.

Voorzitter: Het gaat niet aan, nieuwe verplichtingen op onze leden te leggen. Zij hebben er reeds vele. Een proef, mits de bijdrage vrijwillig zij, kan wel genomen worden.

Van Schie (Leiden) zegt, dat men zijne verwachtingen niet al te hoog spannen moet. Er zijn thans reeds afdelingen, die meer afdragen.

Coltof (Den Haag) vraagt, of nu het voorstel-Amsterdam genomen moet worden, zooals het daar ligt, of zooals de toelichting luidde?

Vader (Weesp) weet thans niet, hoe hij stemmen moet. Wat geeft het, als er toch geen geld is.

Lutheraan (Amsterdam) zegt, dat zijne afdeling met haar voorstel opvoedend werken wil. Het mag bij ons niet gaan, zooals bij de S. D. A. P., dat de lasten op slechts enkele personen neerkomen. Ons voorstel is echter nog niet imperatief bedoeld, slechts voorloopig als moreele verplichting. Nu had de voorzitter echter niet moeten zeggen, dat er toch niets van terecht komt. Daarmee breekt hij eene goede gewoonte, die door sommige afdelingen reeds in praktijk wordt gebracht, radicaal af.

Voorzitter: Geen goede gewoonte wordt door ons afgebroken, maar wij hebben de zekerheid niet, dat het geld er komt. Daarom willen wij echter toch wel de wenschelijkheid in de afdelingen propageeren.

Het voorstel-Amsterdam wordt verworpen.

Enkel Amsterdam voor.

Een voorstel-Rotterdam, om de **wenschelijkheid** van de afdracht van 1 ct. per lid voor de „Tribune” uit te spreken, wordt aangenomen.

Aan de orde is thans punt 7 van de agenda:

„Verkiezing Commissie voor geschillen tusschen Redactie en inzenders.”

De Voorzitter merkt op, dat het beter is, deze door de afdeling Amsterdam te laten benoemen, daar deze leden toch daar woonachtig moeten zijn.

Wagenfeld (Amsterdam) wenscht echter voor het vervolg een voordracht van de afdeeling Amsterdam, waaruit het congres dan kiezen moet.

Voorzitter: Voor het vervolg is deze wijze van verkiezen zeker aan te bevelen.

Tot leden van de Commissie van Beheer worden gekozen uit de drie dubbeltallen: Booleman, Endt, Alex. Polak, Van Reesema, v. Leeuwen en Joh. Visscher bij eerste stemming reeds Booleman en Joh. Visscher, met 21 en 22 stemmen van de 25 stemmen, terwijl Endt 8, v. Leeuwen 3, v. Reesema 9 en Alex. Polak 10 stemmen verkreeg.

Bij herstemming wordt hierop v. Reesema gekozen met 14 stemmen. A. Polak kreeg 10 stemmen, van onwaarde 1.

Er wordt besloten, het volgend congres in **Rotterdam** te houden, nadat **Leiden** ter wille van de propaganda eerst nog **Enschede** had voorgesteld.

Tot afgevaardigden naar het Internationaal Congres worden Gorter en Wijnkoop aangewezen.

Hierop komt in behandeling voorstel-A'dam, luidende: „Erkenning der partij als rechtspersoon worde aangevraagd.”

Joh. Visscher (Amsterdam) wijst er op, dat de noodzakelijkheid van de erkenning der S. D. P. als rechtspersoon uit de ervaring gebleken is, toen één persoon voor de schuld der „Tribune” aangesproken werd.

Hierop wordt dit voorstel met algemeene stemmen aangenomen.

Aan de orde is thans het voorstel-Delft, met amendement-Bussum, luidende:

Voorstel-Delft: „Het congres spreekt de wenschelijkheid uit, de brochure „Historisch Materialisme”, door H. Gorter, te laten herdrukken.”

Amend.-Bussum: Op het voorstel laten volgen: „en in eigen beheer uit te geven de brochures, dienstig voor de algemeene propaganda en geschreven door partijgenooten, die nu nog in handen van den brochurehandel der S. D. A. P. en in die van particuliere uitgevers zijn.”

Delft wil met deze brochure intense propaganda maken.

Joh. Visscher (Amsterdam) voelt veel voor het amendement-Bussum, maar het zal wegens financieele bezwaren niet gaan.

Van der Werff (Den Haag) gaat met Amsterdam accoord. Zou het bovendien niet beter zijn nu eens een andere brochure uit te geven?

Gorter: De brochure over de beginselen der Soc.-Democratie komt binnen een paar maanden. Zij is opnieuw bijge-

werkt met de nieuwste gegevens, ontleend aan de Deutsche beroeps- en bedrijfstelling van 1907.

Ik hoop, dat wij ook de brochure over het Historisch Materialisme weder kunnen laten verschijnen. Dat is voor onze richting eigenlijk nog het beste, sterkste wapen. Ik wil hiermede dit zeggen, dat wij onze uiterste best moeten doen, al onze krachten inspannen, om beide brochures te doen verschijnen. Het partijbestuur moet maar beslissen, welke dan het eerst verschijnen moet.

Van Schie: Nog voor de kiesrechtmeeling.

Voorzitter: Dat kunnen wij niet vast toezeggen. Men moet dit aan het P. B. overlaten.

Hierop wordt het voorstel-Delft-Bussum ingetrokken.

Aan de orde is thans het voorstel-Zwolle:

„Het Congres draagt het P. B. de uitgifte op van een aantal beknopte, zeer eenvoudige propaganda-geschriftjes, waar afzonderlijk in uiteengezet wordt ons standpunt in zake de verscherping der klassetegenstellingen, het onderwijs, de godsdienst enz. enz.”

Zwolle: Ons voorstel spreekt voor zich zelf. Geschriftjes zijn noodig, om de verdachtmakingen der S. D. A. P. te bestrijden over onze houding tegenover den godsdienst enz. Zoo duur komen dergelijke vlugschriftjes niet.

Voorzitter: Ook dit zijn wederom wenschelijkheden, waarop wij ons echter niet kunnen vastleggen.

Vader (Weesp): Is het niet mogelijk, het zetsel uit de „Tribune” te laten staan en het dan als vlugschriftje uit te geven?

Van Schie: De afdeelingen kunnen bovendien vooraf opgeven hoeveel exemplaren zij wenschen.

Voorzitter: Dat is natuurlijk te doen.

Van Schie: Wij in Leiden hebben zoo'n behoefte aan de propageering van onze allereerste beginselen. Wij hebben daar eigenlijk een eigen blaadje voor noodig, kleiner dan de Utrechtsche „Baanbreker”, waarin wij ook de plaatselijke aangelegenheden bespreken kunnen. Voordat wij bij onze arbeiders met onze moeilijkerere literatuur kunnen aankomen, dienen wij eerst de zeer eenvoudige literatuur vooraf te laten gaan.

Voorzitter: Het P. B. meent dergelijke plaatselijke blaadjes beslist te moeten ontraden. Er moet met ons driemaandelijksch propagandabladd gewerkt worden. Die vlugschriften zijn zeker goed, maar wij kunnen er ons thans nog niet op vastleggen. Men zij toch niet te ongeduldig en verlanget niet te veel in eens.

Krijgsman (Rotterdam): Onze meening is, dat het P. B.

te weinig waarde aan de schriftelijke propaganda hecht. Dat is het allernoodigste en de afdelingen moeten, als het dan niet anders kan, wat op de mondelinge propaganda bezuinigen. Van morgen hebben we gehoord, dat het extra-nummer nog te moeilijk is. Dan moeten er eenvoudige brochures komen. Dat is noodzakelijk en het P. B. dient daartoe de middelen te vinden.

Visscher (Amsterdam): Ik zou Krijgsman willen vragen, waar het P. B. die middelen vandaan moet halen? Wij hebben ons driemaandelijksch propagandabladd en daarmee moet gewerkt worden. En de afdelingen, die over eenige middelen beschikken, moeten zelf dan maar meer doen. Laat men voor het extra-nummer wenken geven, wat men gaarne opgenomen zag.

Delft vindt, dat men het voorstel-Zwolle verwerpen moet ter wille van het voorstel-Bussum, het tweemaal per week verschijnen van de „Tribune”.

Van der Werff (Den Haag) wil er Rotterdam op wijzen, dat het verkeerd zou zijn aan de mondelinge propaganda te tornen.

Voorzitter: Hoezeer wij ook het wenschelijke van het voorstel-Zwolle inzien, moeten wij er ons toch tegen verzetten. Als het niet kan, dan kan het niet. Bovendien mogen wij onze mondelinge propaganda niet verwaarloozen. Minder dan thans mogen wij niet in het publiek komen. Wij kunnen niet inzien, dat het voorstel-Zwolle het voor ons allernoodigste bevat, al erkennen wij de wenschelijkheid.

Het voorstel Zwolle wordt verworpen.

Aan de orde is thans het voorstel Bussum:

„De „Tribune” verschijne twee keer per week.”

Voorstel-Delft: Idem.

Loonstein (Bussum): De wenschelijkheid van dit voorstel behoeft ik niet nader te bepleiten; ofschoon wij vreezen, dat het op financieele bezwaren afstuiten zal.

Vlaming (Delft): Zou het niet mogelijk zijn bij verhooging van den abonnementsprijs op 55 cent per 3 maanden, een geregeld propagandanummer uit te geven?

Voorzitter: Zeer zeker moet het er in de toekomst toe komen, dat de „Tribune” wordt uitgebreid. Wij hebben echter thans onze Commissie van Beheer, die al die uitbreidingsplannen nader te ontwikkelen en te overwegen heeft. Het gaat niet aan, dat wij den abonnementsprijs verhoogden. Daarom kan het voorstel-Bussum thans niet worden aangevaard. Als wij allen flink voor de „Tribune” gaan werken, zal de Commissie spoedig met goed omschreven voorstellen kunnen komen.

Ceton: Het is goed, bij dergelijke voorstellen de cijfers eens na te gaan. Bij het verschijnen van 2 maal per week verdubbelen al onze onkosten, dus de inkomsten zouden ook moeten verdubbelen. Het garantiefonds dus ook, dat slechts het tekort aanzuivert. Wellicht zal het echter mogelijk zijn het volgend jaar eens verder te zien.

Het voorstel-Bussum wordt hierop ingetrokken.

Het volgende voorstel-Bussum:

Art. 10 van het huish. reglement alinea 1, worde gewijzigd als volgt:

„Iedere afdeling heeft het recht, zooveel afgevaardigden te zenden als zij verkiest.

„Algemeene leden kunnen zich ook als gewoon lid aansluiten bij een afdeling hunner keuze, behoudens goedkeuring van het P. B.”

Bij art. 11 van het huish. reglement worde aan de eerste alinea toegevoegd:

„Met dien verstande, dat de afgevaardigden van meerderheid en minderheid in de afdeling zooveel stemmen uitbrengen als hun geloofsbrief vermeldt”, komt thans aan de orde.

Bussum zegt, dat de toelichting reeds in de „Tribune” gegeven is.

Van Schie (Leiden) moet dit voorstel ontraden. Het zou de stemming bij handenopsteken onmogelijk maken. Bovendien is het volkomen overbodig.

Voorzitter: Het P. B. sluit zich volkomen bij Leiden aan.

Den Haag: Ofschoon wij voor een groot gedeelte met hetgeen Leiden zegt accoord gaan, meenen wij toch, dat de mogelijkheid moet overblijven, om ook de minderheid eener afdeling stemgerechtigd op het congres te doen vertegenwoordigen.

Utrecht meent, dat het voorstel de kosten der congressen zeer verhoogden zou.

Loonstein (Bussum) wijst op het geval, als er in Amsterdam eene beslissing genomen wordt met 60 tegen 40 stemmen. Daarom aanvaarden wij het amendement-Den Haag, dat de mogelijkheid wil openlaten.

Mannoury: Bussum ziet de zaak te veel als een rekensommetje. Het zou natuurlijk een ideaal zijn, als wij iederen dag bij elkaar zouden kunnen komen. (Gelach). Maar dat gaat nu eenmaal niet. Welnu, dan moet de minderheid zich maar laten overtuigen. Bovendien het referendum is er toch altijd nog.

Het voorstel-Bussum wordt verworpen.

Voorzitter: Naar mijne meening is hiermede niet uitgesproken, dat eene afdeeling op eigen verantwoording geen meerderheids- en minderheidsvertegenwoordiging zou mogen zenden.

Aan de orde komt nu voorstel-Amsterdam, luidende:

„Het Congres der Soc.-Dem. Partij enz. betuigt zijn sympathie met het streven van den Algem. Nederlandschen Bond van Handels- en Kantoorbedienden naar een door rijkswet vastgelegde achtuursluiting van alle winkels en magazijnen, wekt haar leden op aan het verzoek van genoemden Bond, inkoopden steeds vóór 8 uur 's avonds te doen, gevolg te geven,

en draagt haar woord- en penvoerders op, dit denkbeeld en dezen eisch voor vervroegde winkelsluiting, waar noodig, te propageeren.”

Lutheraan (Amsterdam) zegt, dat dit voorstel gedaan is, om te doen uitkomen, dat onze partij in de allereerste plaats voorstandster is van dergelijke maatregelen.

De geschiedenis tusschen den Algem. Ned. Bond van Handels- en Kantoorbedienden en de S. D. A. P. bewijst, hoe verkeerd het is, als de revisionisten toegeven aan de neigingen van kleinburgerlijke kiezers. De Bond liet op bevel van hoogerhand, van het P. B. der S. D. A. P., zijn standpunt los en verklaarde, dat het geneele conflict op een misverstand berustte.

Coltof (Den Haag): Natuurlijk gaan wij met het voorstel-Amsterdam accoord. Maar tegen Lutheraan's bewering over den Bond van Handels- en Kantoorbedienden moeten wij opkomen. Deze voorstelling is bewust onjuist gegeven.

Voorzitter: Ik kan niet toelaten, dat Coltof dat van een partijgenoot zegt.

Lutheraan handhaaft zijne gegeven voorstelling van de zaak.

Het voorstel-Amsterdam wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Volgt voorstel-Vlissingen (met tevens Westeremden):

Voorstel-Vlissingen tot aanvulling van art. 8 der Statuten met:

„Algemeene leden kunnen zich ook als gewoon lid aansluiten bij eene afdeeling hunner keuze, behoudens goedkeuring van het P. B.”

Een amend.-Westeremden wil in den eersten zin van dat artikel (niet door Vlissingen genoemd, zoodat Westeremden volgens de letter genomen een **nieuw** voorstel doet) met het oog op 't platteland voor „**plaatsen**” lezen **gemeenten**.

De Vroom (Vlissingen): Onze afdeeling bestaat eigen-

lijk uit 2 afdeelingen, Vlissingen en Middelburg, het kan nog niet anders. Maar de huidige toestand was voor den Bestuurdersbond een argument ons te weigeren. Daarom vragen wij deze verandering.

Mevr. Stel (Westeremden): In Groningen bestaat een gemeente uit 3 of 4 dorpen. In Friesland nog wel uit meer. Wij willen daarom dat in dit artikel voor „plaats” **gemeente** gelezen wordt en dat de verspreide leden zich kunnen aansluiten bij eene afdeeling in hunne gemeente.

De Voorzitter ontraadt èn voorstel-Vlissingen èn Westeremden. „Plaats” is juist door zijne vaagheid voor ons nog de beste omschrijving. In Amsterdam omvat onze afd. meer dan ééne gemeente.

Art. 4 komt aan de verdere bezwaren tegemoet.

De voorstellen Vlissingen en Westeremden worden verworpen.

Het voorstel-Enschede, luidende:

„Het Congres besluit, dat de kosten der afgevaardigden procentsgewijze door de afdeelingen worden gedragen”, komt thans aan de orde.

Pietersen (Enschede) wijst er op, hoe goed het zou kunnen zijn, dat ook kleine afdeelingen steeds een afgevaardigde zouden kunnen zenden.

Coltof (Den Haag) staat sympathiek tegenover dit voorstel. Maar zooals het nu voor ons ligt bevat het vele leemten. Wat verstaat men onder „de kosten”? Moeten alle afgevaardigden vergoed worden? Alleen de reiskosten, of ook de verblijfkosten? Zou echter het P. B. op het volgend congres niet met eene regeling kunnen komen?

Voorzitter: Tot nu toe is het met deze zaak nog zeer goed gelopen. Wij kunnen het nog best een jaartje aanzien.

Het voorstel-Enschede wordt verworpen.

Hiermede is de agenda afgehandeld.

Van Schie (Leiden): Daar wij nog niet zelfstandig aan de Statenverkiezingen deelnemen, zou Leiden gaarne onze houding daarbij vastgesteld zien.

Voorzitter: Wij zijn nog niet sterk genoeg, zelfstandig aan deze verkiezingen deel te nemen. Wij adviseeren dus thans, om hier te besluiten de S. D. A. P. daar te steunen, waar wij afdeelingen hebben. Een dusdanig voorstel is ook in de afdeeling Amsterdam aangenomen.

Hiertoe wordt besloten.

Booleman (Amsterdam) stelt voor, de openingsrede van den voorzitter als feuilleton in de „Tribune” te plaatsen. Hiertoe wordt onder applaus besloten.

Helmers (Zwolle) vraagt, of het P. B. op die plaatsen,

waar de S. D. A. P. nog niet is, niet trachten kan eene afdeeling te stichten.

Voorzitter: Dit plan ziet er zoo gemakkelijk uit, maar brengt zulke ontzettende moeilijkheden mee. Wij hebben thans reeds afdeelingen in Noorden en Zuiden, van Westerminden tot Vlissingen. Ons voorloopig program van uitbreiding is volkomen verwezenlijkt. Waar de S. D. A. P. om speciaal locale redenen niet kon doordringen, daar zal het voor ons nog veel moeilijker zijn. Wij zullen dezen wenk ter harte nemen, maar men moet zich niet te groote illusies vormen.

Delft vraagt, of het P. B. zijn aandacht niet eens aan Schiedam wijden kan.

Voorzitter: Dat is wat anders. Wij zullen ook daar trachten aanknooppingspunten te vinden.

Daar niemand meer het woord verlangt, zijn wij aan het eind van ons eerste Jaarcongres gekomen. De problemen, die ons bezig hielden, waren nog geen andere dan vragen van propaganda en organisatie.

Er rest mij nog slechts onzen verslaggever De Wolff dank te brengen voor zijn ijverig pennen van gisteren en vandaag. (Applaus).

En nu, vrienden, allen weder aan het werk. Er zijn velen onder ons, die alles deden, wat zij konden, maar ook nog tientallen, die meer kunnen, dan zij deden. Een jaar van hard werken wacht ons allen!

En hiermede verklaar ik dit Congres voor gesloten.

(Het Congres gaat onder het zingen van onze socialistische liederen uiteen).